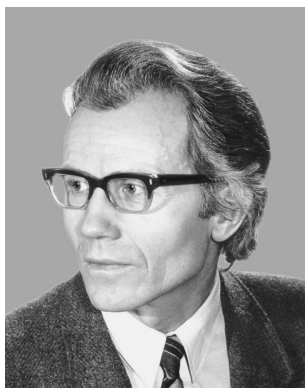

В. С. Лісовий

Бадзьо Юрій Васильович

БАДЗЬО ЮРІЙ ВАСИЛЬОВИЧ (25. 04. 1936, с. Копинівці, нині Мукачів. р-ну Закарп. обл. – 01. 09. 2018, Київ) – літературознавець, публіцист, громадсько-політичний діяч, учасник опозиційного руху в радянській Україні. Чоловік [С. Кириченко](#). Член НСПУ (1996). Орден «За заслуги» 3-го ступеня (2009). Закін. філол. факультет Ужгород. університету (1958). Учителював на Закарпатті (1958–60), працював дир. восьмиріч. школи на Мукачівщині (1960– 61), м. н. с. відділу теорії літ-ри Інституту літ-ри АН УРСР (1964–65). Друкувався як літературознавець, літ. критик і перекладач (із нім. мови). Підготував канд. дис. «Критерій правди в оцінці літературно-художнього твору», яку не захищав через політ. переслідування. 1961–64 – чл. Ради київ. Клубу творчої молоді. 1965 взяв участь у публіч. протесті проти арештів укр. інтелігенції, за що був виключений із КПРС, звільнений з Інституту літ-ри. Від 1965 – безробіття чергувалося з викладац., коректор., редакторською працею, зокрема в журналі для сліпих, видавництві «Молодь», «Укрторгрекламі», НДІ заг. і комунал. гігієни. 1974–79 працював вантажником хліба в тресті «Київхлібторг». 1971 звернувся з відкритим листом до 6-го з'їзду СПУ, де критикував нац.-культ. політику влади. 1972–79 таємно працював над рукописом монографії «Право жити», де з соц.-демократ. позицій критикував рад. політ. систему й нац. політику комуніст. партії. Твір конфісковано КДБ, а Б. 21 грудня 1979 засуджено до 7 р. таборів суворого режиму в Мордовії та 5 р. заслання в Якутії. Свої погляди Б. висловив у відкритих листах до президії ВР СРСР і ЦК КПРС (опубл. 1980 у Нью-Йорку) та до рад. істориків (ж. «Сучасність», 1980, № 11). Дружина Б., [С. Кириченко](#) також зазнала переслідувань за листи на захист чоловіка. Звільн. із заслання під тиском міжнар. громадськості в грудні 1988. Повернувшись до Києва, активно прилучився до боротьби за демократизацію суспільства й політ. незалежність України.

1989–91 – зав. інформ.-видавн. відділу Товариства української мови ім. Т. Шевченка. Один із творців ДемПУ, автор її Маніфесту, 1990–92 був її головою. 1993 – заступник голови Конгресу нац.-демократ. сил. Від 1993 – ред. сектору пам'яток укр. і світ. філос. класики Інституту філософії НАНУ. Повернувся до наук. діяльності, виступав із публіцист. статтями на політ. теми.

Основні праці

Влада – опозиція – держава в Україні сьогодні: Думки проти течії. К., 1994; Четверта спроба, або Чи виживуть українці? // РД. 1995. № 9–10; Право жити. Україна в складі СРСР, людина в системі тоталітарного соціалізму. К., 1996; Поразка української революції // Україна на межі тисячоліття. К., 1998; Національна ідея і національне питання. К., 2000; Національна ідея і національне питання – десять років невизначеності // Політ. думка. 2001. № 1–2; Політична нація. Нове завоювання України: Зб. ст. К., 2003.

Рекомендована література

1. Світлична Н. З живучого племені Дон Кіхотів... Про людей українського опору // Сучасність. 1983. Ч. 10;
2. Головка Т. Від дисидента до лідера партії // Трибуна. 1991. № 4;
3. Лисяк-Рудницький І. Політична думка українських підрадянських дисидентів // Істор. есе: У 2-х т. Т. 2. К.; Касьянов Г. Незгодні: українська інтелігенція в русі опору 1960–80 рр. К., 1995;
4. Кириченко С. «Хочеш працювати для України, сину?..» // ЛУ. 1999, 6 трав.;
5. Гаврош О. Право жити // Україна молода. 1999, 4 верес.

Бібліографічний опис:

Бадзьо Юрій Васильович / В. С. Лісовий // Енциклопедія Сучасної України [Електронний ресурс] / Редкол.: І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.] ; НАН України, НТШ. – К. : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2003. – Режим доступу: <https://esu.com.ua/article-38777>. – Останнє поновлення : 2019.

2001-2024 © Ця енциклопедична стаття захищена авторським правом згідно з чинним законодавством України ([докладніше](#)).